DISPUTATIO MEDICA INAUGURALIS,

DE

Morbo puerili Anglorum,

quem patrio idiômate indigenæ vocant

The Rickets,

QUAM

Deo ſuppetias ferente,

Ex authoritate Nobiliſſimi Domini Rectoris Magnifici,

D. JOHANNIS POLYANDRI à KERCHOVEN SS. Theologiæ Doctoris, ejuſdemque Facultatis in Illuſtriſſimâ Acad. Lugd. Bat. Profeſſoris primarii,

Decreto Illuſtriſſimæ Facultatis Medicæ, & Ampliſſimi Senatûs Academici conſenſu,

Pro Gradu Doctoratûs, ſummiſque in Medicinâ Privilegiis conſequendis,

Diſcutiendam proponit

DANIEL WHISTLER, Anglo-Saxonicus-Orientalis.

Ad diem 18. *Octob. Horis & Loco conſuetis.*

LUGDUNI BATAVORUM,
Ex Officinâ
WILHEMI CHRISTIANI BOXII. 1645.

Ob defectum exemplarium novis typis conſervandas haſce Theſes Author voluit.

Londini, Ex Typis *Thomæ Fleſher*, 1684.

8. E. 16
59
1185. g. 16
39
7
K

MVSEVM
BRITAN
NICVM

DISPUTATIO MEDICA INAUGURALIS,

DE

Morbo puerili Anglorum, quem patrio idiômate indigenæ vocant

The Rickets.

THESIS. I.

UT Scorbutus Balthici maris accolis; plica Sarmatis & Polonis; Bronchocele, ſeu gutturis tumor, Alpinis incolis; Lues venerea, populo Indiæ, Endemici habentur: Ita morbus, quem refero, noſtræ Anglorum infantiæ vernaculus, & peculiariter infeſtus eſt.

II.

Ex pluribus ſanè Symptomatibus, diviſim veteribus notis, complicatus videtur; ſecundùm Syndromen verò ſignorum, quæ conjunctim Pathognomonicum unum conſtituant, antiquis (quantum ſcio) incognitus erat. Viginti ſex plus minùs retro annis, apud nos primùm innotuiſſe perhibetur; nomenq; ſibi, *The Rickets*, à cognomine cujuſdam id morbi Empiricè primò curantis adoptaſſe dicitur. Alii ex rure volunt delicatulum hoc nomen oriundum, ex agro ſcilicet Dorceſtrenſi, ubi, qui difficulter anhelitum trahunt (quod hoc morbo laborantibus frequens eſt) dicuntur loci idiômate, *To Rucket*. Verùm de nomine ampliùs non litigo, fas ſit ſolùm in Britanniâ nato vocabulo Latinæ civitatis jus donare, audiatque inpræſentiarum infans infantium morbus me ſuſceptore *Pædoſplanchnoſteocaces* nomenclatura.

 III. *SIGNA*

SIGNA DIAGNOSTICA.

In ſignis autem Diagnoſticis recitandis me nimium potiùs, quàm parcum mallem.

1. Principio hìc obſervare licet Hypochondriorum tenſionem præternaturalem, ſeu tumorem abdominis indebitum cum aliquali duritie, in dextro præſertim latere, ſub regione Hepatis.

2 Deinde extuberant mole ſupra ætatem ingenti articulorum Epiphyſes, nec non diſpari ad reliquum corporis augmentum magnitudine, præcipuè quæ brachialia & pedia conſtituunt: à quo Symptomate inſigniore totum affectum, *Pædarthrocaces*, & *Pædarthroncias* nomine nonnulli honeſtant.

3 Nodoſi etiam à lateribus tumores excreſcunt, quâ cartilagineæ partes cum oſſeis connectuntur.

4 Immo totum genus oſſeum ceræ inſtar udioris flexile eſt, vix ut ſuſtentent corporis incumbentis onus crura flaccida, & enervata; hinc tibiæ ponderi degravantis Fabricæ ſuccumbentes deorſum incurvantur; eandemque ob cauſam, crura ſurſum contrahuntur; dorſumque ob ſpinam inflexam gibboſius regione lumbari extuberat: ut non erecti ſedere languentes, ne dum ſtare morbo invaleſcente ſuſtineant, ab hoc ſymptomate, quidam hunc affectum, *Pædoſteocacen* nominant.

5 Hiſce capitis magnitudo aucta, cum Hydrocephalæâ interdum accedit; à quo accidente cum ſecundo complexo, non iniquè aliquis totam diſpoſitionem, *Pædocephalarthroncian*, appellare potiùs voluit.

6 In partibus mollioribus, ut cute, carnibus, ligamentis, &c. flacciditas, & mollities infra ætatem percipitur.

7 Dentes tardiùs, & moleſtiùs erumpunt; ſæpiuſque, cum erupêre, putreſcunt.

8 Concomitatur pectoris plerumque anguſtia, ſterni acuminatio, & inæqualis poſitio; aliquando totum ſternum, præcipuè mucronatam cartilaginem verſùs deprimitur, & introrſum deducitur ad oſſeos uſque coſtarum terminos; quod principio ferè contingit.

9 Reſpiratio tandem difficilis ſentitur, cum tuſſiculâ nonnunquam, & pthiſi.

10. Febris

10 Febris quoque lenta ſæpe hujus morbi Pediſſequa eſt, in ordinata, ſine certo typo, cum caloribus erraticis.

11 Pulſus laborantium inæqualis, & debilis eſt.

12 Urina frequenter craſſior naturali: colore, conſiſtentiâ ſæpe varians, ut in Scorbuticis.

13 In fluere alvi, & vomitu, qui aliquando ſuperadveniunt, ejiciuntur viſcida, & pituitoſa excrementa.

14 Appetitus eorum, vel moderatus, vel debilis eſt: dulcibus, nempe ſaccharatis minùs oblectantur.

15 Moderatè dormiunt, ſi non nimiùm, niſi aliud obſit.

16 Quoad mores, ingenioſi ferè ſunt, & præcocis judicij, ut vel hinc malè ominari poſſint de longævitate eorum ſuperſtitioſi parentes: non ludicris maximoperè gaudent, ſupra annos ſerij; ſed quibus Hydrocephalæa coincidit, hebetiores ſunt, quòd cerebrum multâ aquâ, vel pituitâ opprimitur. Minùs iracundi ſunt, & queruli; quietem affectant, ad motum tardiores.

17. Puſtulæ interdum & maculæ per faciem, pectus, & artus diſperguntur, referentes vel Scorbuticas, vel venereas, prout hoc vel illo morbo tactos fuiſſe parentes, vel avos, proavoſque ſuſpicio eſt.

Reliqua Symptomata, quæ aliquando ſed rariùs concomitantur, quoniam à certâ corporis conſtitutione, vel aliorum affectuum complicatione oriri poſſunt, recitare non dignamur.

IV.

Hactenus hujus morbi famulos, quaſi Atrienſes digito monſtravi: at intimiores ejus, & quaſi cubicularios ſatellites, qui à Secretis ſunt, & in ſinum pectuſque admittuntur, familiaris ſola aperit diſſectio. Conſcribamus jam auxiliares milites, quos nobis ſuppeditat regina Anatome, ad novum hoc monſtrum debellandum.

Quotquot hoc morbo conflictati fato immaturo fungebantur, poſt mortem diſſecti, viſceribus non naturaliter affectis præditi inveniebantur. Hepar imprimis ultra modum intumeſcebat, majus quàm in ſanis & albicantius. Glanduloſum magis, quàm par erat meſenterium videbatur. Frequenter etiam thymus ſtrumoſis tumoribus turgeſcebat: unde hunc affectum malè curatum frequens ea Schrophularum ſpecies, quam Angli *The Kings Evil* vocant, ſubſequitur. In aliquibus

Splen,

Splen, renes quoque juſto auctiores erant. Pulmones non rarò ſcirrhoſi cernebantur, immo nunc ex alterâ, nunc ex utràque parte lateribus per fibras adhæreſcentes. Etiam ulcera eorum, & apoſtemata, ſæpius in venta ſunt: unde frequens hujus morbi in pthiſin mutatio eſſe ſolet. In omnibus ferè, abdominis, thoraciſque cavitas citrinæ aquæ colluvie ſtagnabat. Cerebrum valde flaccidum, & ſero irriguum erat; in ventriculos quoque ejus exundabat madoris affluentia. Dura mater pertinaciter cranio plurimorum adhærebat, ac ſi connata fuiſſet. Ut nihil mirum videatur, dum prædicta ſymptômata ſimul ingruunt, vires eſſe debiles, carnes extenuari: illud planè ſtupendum, faciem non unà emaciari, ſed veluti convaleſcentium pleniorem, & floridiorem eſſe.

V.

Partes adeo principaliter affectæ ſunt viſcera, & genus oſſeum, unde noſtri nominis *Pædoſplanchnoſteocaces* huic affectui imponendi nobis audacia eſt. Sed an æquè primò, an oſſa primariò, viſcera ſecundariò, an contrà afficiantur, lis eſt. Mihi mirum in modum primo auditu viri conſummatiſſimi placitum arridebat, qui ſtatuit affectum hunc conſiſtere in defectu penetrationis ſucci nutritii oſſibus appropriati, quod ob duplicem cauſam fieri potuit, 1º. ob nimiam denſitatem, ſeu imporoſitatem ipſorum oſſium; hinc fit, inquit, ut partes mediæ oſſium, quæ minùs poroſæ, magiſque compactæ ſunt, vel non omnino, vel minùs comparatè nutriantur, & augmententur: contrà partes rariores, ſpongioſiores, & poroſiores, quales ſunt extremitates oſſium, & Epiphyſes, nimiùm intumeſcant. Quaſi natura (credo) capacitate portûs invitata, totum onus alimentare ad id emporij deponeret. 2º. ob ſucci ipſius nutritij nimiam craſſitiem, & viſcoſitatem obſtructivam, ratione cujus minùs poroſas oſſium partes permeare non poſſit, ſed in corpus refluere, & in viſceribus reſtagnare. Sed ignoſcat mihi ingenioſæ opinionis author, quòd Pedarius ego in ſenatoris hujus ſententiam pedibus non eo. Durior ſanè eſt media pars oſſis, non denſior, quam extrema: mollior extrema, non rarior, & poroſior. Denſitatem gravitas, & imporoſitas manifeſtant: duritiem verò firmitas unionis partium oſtendit, quam ſequitur diviſionis reſiſtentia, ut non facilè cedat conprimenti. Sic laxiores, mollioreſque ſunt mulieres

lieres cute, & carne: rarius tamen eſt, magiſque foraminibus pervium corpus virorum. Propterea faciliùs, & liberaliùs ſudat, nec non penetrabile frigus flante Aquilone minùs tolerat, quàm fæmineum. Molliores igitur oſſium partes diſtendit humor ſubtilis penetrans, non apertas invenit humor craſſus, ut oppleret, infarciretque. Neque enim molem articulorum ſucco nutriente augeri, ſed feroſâ colluvie irrigari putem. Diſplicet etiam, vel id imprimis; quòd priùs oſſa ſupponit affici, deinde ſenſibili intervallo viſcera (ſcilicet poros oſſium, veluti alveolos ſuperantem ſuccum, eluvione ſtagnare in locis circumjacentibus.) Cùm in recenter affectis tumeat abdomen, veluti viſceribus jam læſis, non niſi perito medico diſcernendis, nondum carpis tarſiſque intumeſcentibus: quorum tumor inveteraſcentem morbum, etiam mulierculis cognoſcendum denunciat.

VI.

De causâ autem continente, morboque ipſo ſic ſtatuo. Suppono inpræſentiarum (quod contra repugnantes defendere in diſputationibus conabor) ſanguinem à corde egredi per arterias, regredi per venas; egreſſumque illum è ventriculis cordis, non eſſe mortum tractionis à partibus, ſed pulſus à corde. Sit itaque ex principiis ſeminalibus debilis ab ortu pulſus ob frigidam intemperiem cordis, qui non ſufficiat maſſam ſanguinis irradiare ſpiritibus, & calore influente ad præſervandum partes ejus in miſtione perfectâ, quin diſſileant: jam partes viſcoſæ, fibroſæ, & caſeoſæ, ab ictu cordis debili, non tam longè ejaculantur ad habitum corporis, ſed in minoribus circulis circulationem ſuam peragunt. Ob lentorem autem, & craſſitiem fæculentæ partis, non facilè perforantur orificia, tum arteriarum, tum venarum in pulmonibus, viſceribuſque: hinc obſtrui meatus eorum neceſſe eſt. Unde & facile conceptu, cur pulmones ſolito ponderoſiores, Hepar grandius ſit; acceſſu ſcilicet novæ materiæ craſſioris infarctæ. Atque hinc tumores varii generis, ſtrumæ, apoſtemata, & ulcera in viſceribus glanduliſque, prout dicta materia varias naturas acrimoniâ, vel putredine contraxit. Pars autem feroſior maſſæ ſanguineæ & ſubtilior exuta jam onere caſeoſo, cui pro vehiculo erat ante ſeparationem, quâ data eſt porta, ruit, perrumpitque vel minutilos vaſorum meatus ad habitum uſque corporis: imbecillitatemque pulſûs levitate, &

agili-

agilitate materiæ compenſat. Sed inæqualiter ad partes fertur, prout viæ ad hanc, vel illam partem plures, majoreſq; pateant; vel prout pars mollitie, & teneritate faciliùs recipiat circuitum hunc ſeroſi ſanguinis, quamvis debili facultate cordis impulſum. Hinc Epiphyſes articulorum ad brachialia, & pedia præſertim, copioſo affluxu hujus materiæ turgeſcunt; tum quia molliores, & penetratu aptiores ſunt; tum quia (quod abraſo perioſteo videre licet) majores & frequentiores arteriæ, venæque ad Epiphyſeôn ſedes, parteſque earum vicinas, quàm in medio oſſe obſervantur. Cerebrum quoque quòd mollius laxiuſque ſit cæteris partibus, debili arteriarum pulſui faciliùs cedit, recipitque ſeroſitatem injectam. Cartilagineæ autem partes non irrigari tantum ob mollitiem, ſed attolli, diſtendique ob lentorem natæ ſunt. Hinc nodi in pectore ad Cartilagineas coſtarum extremitates, articulorum in carpis tarſiſque ὄγκος, cranij etiam (quod infantibus cartilagineum magis, quàm oſſeum eſt) Hydrocephaloncia contingit. Partes interim verè oſſeæ, vel non omnino, vel minùs debito nutriuntur, ob defectum ſucci alimentaris, qui cum parte craſſiore maſſæ ſanguineæ interiùs verſatur in viſceribus circuliſque minoribus. Diſtendi autem non poſſunt more Epiphyſeôn ob friabilitatem oſſis, irrigari ſolummodo queunt humore confluente, unde crura emaciata ſunt, cerea, & flexibilia. Lenteſcere enim magis oportuit, ut diſtenderentur undiquaque, more ſpongiæ, ſine metu fractionis, quàm ut flecterentur paulisper: quòd in inflectione partes concavæ coarctantur tantum, quantum convexæ dilatantur; mediæ interim in ſtatu naturali conſervantur. In diſtentione autem æquali augmento analogâ, partes omnes laxiores & à ſe invicem diſtantiores redduntur homogeneæ, quarum pori heterogeneo corpore infarciuntur. Tabeſcit reliquum corpus viſceribus obſtructis ob defectum ſucci nutritij, qui cum craſſiore ſanguine intus incarceratur. Colluvies autem ſeroſa, quæ habitum corporis alluit, propter lentoris, & pinguedinis carentiam nō poteſt carni agglutinari, ſed eam ſolummodo madefacit, unde macies ſimul & mollities illa præternaturalis oritur. Reliquum ſeri vel intus remanet in cavitatibus abdominis, thoracis, cerebrique: vel ſudore abſumitur; vel urinâ alvoque evacuatur; vel inſenſibili halitu tranſpirat.

VII. Cau-

VII.

Cauſa igitur continens eſt in viſceribus ſuccus alimentaris nimis craſſus, lentus, viſcidus, & obſtructivus, humidior, & frigidior, quàm par eſt; pars ſanguinis (uno verbo) caſeoſa: in genere autem oſſeo, & cartilagineo, in cavitatibus inſignioribus, partibuſque externis pars ſanguinis ſeroſior.

VIII.

Morbus autem ipſe conſiſtere videtur in poſitione ſanguinis craſſioris, caſeoſi, obſtructivi in viſceribus: Itemq; in defectu ſucci nutritii oſſibus partibuſque externis debiti, ejuſque loco affluxu humoris ſeroſi.

IX.

Cauſa antecedens interna προηγουμένη quæ cauſam continentem efficit, ac movet, ex meâ Hypotheſi, eſt debilitas pulsûs, ſeu circulatio ſanguinis imbecillis, quæ maſſam ſanguinis non ſufficienter irradiat calore influente, ad præſervandas partes ejus heterogeneas in miſtione perfectâ quin coagulentur, & congerantur in diverſis partibus. Sanguis enim debili pulſu protruſus, duplici ex causâ refrigeratur, & quòd recens à foco minùs incaluit, & quòd tardiùs regreditur. Quod autem ſanguis refrigeratus imperfectiùs miſceatur, ex venæ ſectione liquet; ubi partes fibroſæ concreſcunt, tenuiores ſupernatant; expirante calore ſpirituoſo partium heterogenearum, quaſi vinculo.

X.

Quod ad cauſas originis attinet, fruſtrà mihi videntur rei novæ gentique noſtræ appropriatæ cauſas jam olim exiſtentes, cæteriſque jam nunc nationibus communes aſſignare. Cautiùs illi, qui cælum reſpiciunt, certamque illius hiſce ultimis temporibus figuram, determinatum hunc morbi characterem noſtris infantibus ſub tali climate degentibus, tali temperamento diſpoſitis imprimere volunt. Verùm de cauſis diſpoſitivis manifeſtis, quæ & olim diſponebant, & adhuc diſponunt tenella corpora ad malignitatem cæli recipiendam, determinantque noſtri horizontis influxum ad talem ſpecificè morbum in tali individuo producendum, ulteriùs inquirendum. Noviſſimo hoc ſæculo lues venerea, & ſcorbutus, etiam noſtras regiones infeſtârunt: quos ægris ipſis

ſuperſtites in prole cum ſemine communicatos hæreditario jure cernimus. Quod ſi antiſcorbuticis, vel antivenereis refracta fuerit veneni vis, non eradicata, quid mirum ſi recidiva materia in nepotibus ſub alieno nomine mitioribus ſymptomatibus ſe prodat? Quod non dubito affirmare ijs infantibus contigiſſe, quibus puſtulæ & maculæ erumpentes, vel ſcorbuticam, vel Gallico-veneream ſuam originem ſatis manifeſtant. Cauſæ autem procatarcticæ ſunt, vel in parentibus, vel in nutricibus, vel in infantibus. In parentibus, quæcunque vel ſeminis objectum ineptum reddunt, vel moram in vaſis convenientem negant, vel calorem, & virtutem ſeminalem diſſipant, redduntque ſemen quoad ſubſtantiam tenue, quoad qualitates occultas ſcorbuticum, vel Gallico-venereum, quoad manifeſtas frigidum humidumque, & (uno verbo) crudum. Vix enim invadit infantes, niſi quorum parentes gonorrhæâ, ſcorbuto, ſchrophulis, lumbagine, vel alijs longis præcipuèq; frigidis & humidis cerebri, & genitaliũ affectibus laborarunt; vel frictionibus immaturis & immoderatis, vel veneri præproperæ & enormi operam dederunt, vel Baccho liberaliùs indulſerunt. In nutricibus cauſæ eſſe poſſunt, quæcunque lac earum craſſum, viſcidum, obſtructivum, infantibus ſugendum reddunt. Qui rubris crinibus præditam nutricem ſugunt, huic affectui magis obnoxij eſſe creduntur, quòd rubedo in crinibus ſignum eſt caloris in nutrice, cujus lac adeo magis concoctum, denſum, caſeoſumque eſt, abſumente calore partes ſeroſiores, penetrabiles, de obſtruenteſque. Ad hunc etiam affectum generandum, accelerandumque, conducere poteſt mos iſte peſſimus conductitias acceſſendi nutrices, quæ à matre adhuc rubentem infantulum lacte fibroſo, & craſſo lactarent: cum ſeroſa matris coloſtra longè aptior eſſet tenello infantulo, cui purgatione æquè, ac nutritione opus erat. Quippe recens natus excrementis pituitoſis in inferiore ventre cumulatis abundat; poſtulatque lac medicamentoſum, quale primis à partu menſibus maternum eſt, quod purget ſimul, ac nutriat. Cauſæ autem in infantibus Procatarcticæ, ex cælo noſtro craſſo humidoque, & more peculiari noſtros infantulos nutriendi, tractandique petendæ ſunt. Quæcunque ſuccum ſolidiorem, & viſcidiorem reddere valeant, etiam frigidorem, & humidiorem quàm par eſt. Nullibi (quod ſciam) terrarum tam feſtinàter, & largiter carnes infantibus concedi ſolent, quàm apud nos Anglos. Nec malè obſervatum eſt rarò hoc morbo correptos fore infan-

infantes, quamdiu non alio cibo, quàm lacte utantur. Inter primi enim finem, & initium quarti ætatis anni plerumque ſe exerit. Immo experientiâ conſtat edentulos aliquos ad carnis ingluviem deductos hoc malum mox incurriſſe: deinde factâ abſtinentiâ, paucis remedijs adhibitis, brevi convaluiſſe. Frequentiſſimè in generoſorum cunis hic morbus graſſatur: proximè inter fæcem plebis: minimè inter mediocris fortunæ homines. Cauſam illius parentum intemperantiam arbitror, & quòd meritoriæ nutrices infantum curam gerunt; alterius, præter victûs errorem, ignis inopiam; diutinam in fæcibus, & ſordibus moram; linteorum frigidorum, & malè ſiccatorum uſum. Languens enim ab ortu calor nativus à frigore externo extinguitur. Ex dictis hanc definitionem deſcriptivam hujus affectûs elicio, à partibus primariò affectis, cauſis continentibus, Symptomatibuſque principalioribus petitam.

XI.

Pædoſplanchnoſteocace eſt morbus puerilis viſcera omnia, genuſque oſſeum infeſtans, ob inæqualem miſtionem ſanguinis; unde partes caſeoſæ viſceribus impactæ adhærent eaque obſtruunt, ſeroſæ autem in habitum uſque corporis ejaculantur, vel in cavitatibus corporis reſtagnant; unde tumet abdomen; articuli ad carpos tarſoſque extuberant; nodi cartilaginei ad coſtarum extremitates oriuntur; totum genus oſſeum cereum, flexileque eſt; caput augeſcere ſolet; partes molliores flacceſcunt; ſternum principio deprimitur, in proceſſu acuminatur cum dyſpnæâ, & lentâ tandem febre comitante.

XII.

Quorum Symptomatum principaliorum, quæ reſtant cauſas jam expediam. Tumor abdominis in principio morbi ab auctâ jecoris & lienis magnitudine oritur: tandem ex ſubdito aquoſo, & ſeroſo humore in cavitate ejus diſtenſionis incrementum ſumit. Scio equidem cum infantibus, brutorum etiam pullis naturalem eſſe primis menſibus partium nutritioni dicatarum largam molem, abdomenque diſtentius; ne cui hoc ſignum ſolitarium temerè imponat.

XIII.

Pectoris acuminatio, inſtar pectoris caponis à multis ſimul cauſis

oritur

oritur. Primùm pulmones recens natorum craſſo ſanguini referti ſunt. Unde fit ut multi primis diebus ſuffocentur, aut à pravo in dorſum decubitu, aut à thoracis compreſſione, quia liberè ſeſe pulmones non explicant. Jam autem ex morbo craſſiores & denſiores facti, thoraci ſeſe diſtendenti difficiliùs obſequuntur; ſed craſſo ſanguine gravati trahunt obliquè deorſum, per fibras illas laterales, quibus in pleriſque *Pado-ſplanchnoſteocacis* pulmones pleuræ connectuntur; unde pectus neceſſariò acuminatur; quòd autem fibroſi hi cōnexus magis à ſuperiore laterali pulmonum parte utrinque procedunt, hinc ſuperior pars pectoris & citiùs, & magis faſtigiatur, quàm inferior. Hæc enim in principio morbi ab hepatis pondere degravatur, complanaturque adeo ſuperiùs. Vel licet à fibris liberi eſſent pulmones, graves tamen cum ſint, eò uſque diſtendi non poſſunt, ut adimpleant thoracis capacitatem: pectoris inde cartilagines intrò accedunt, ad implendum ſpatium alioqui vacuum futurum, quod pulmones nequibant. Quod faciliùs quis admittat, ſi conſideret coſtas infantibus admodum molles, & ſequaces eſſe, jamque ex morbo molliores & ſequaciores reddi; deinde infantulos, præcipuè hoc morbo affectos vix cruribus ob debilitatem inſiſtere; Sed continuè ferè, vel in cunis, vel in ſinu nutricum jacere; vel inconſiderato amplexu comprehendi. Etiam aucta jecoris moles acuminationi pectoris confert. Dum enim Hypochondrium diſtendit, thoracis latera introrſum cedunt; (liene quaſi Antepate ſiniſtrum ſimiliter latus diſtendente) unde complanari pectoris latera, acuminari ſternum, præcipuè ſuperiùs ſcapulas verſùs continget. Nam inferiùs deprimi ſæpius mucronatam cartilaginē in principio morbi diximus. Initio enim ubi nondum nimis excrevit jecur, latus primò, utpote vicinius, & faciliùs cedens, & majori ejus parti convexæ oppoſitum diſtendit; deinde invaleſcente morbo magis auctum, cartilaginem quoque mucronatam ſuâ mole elevat, quam pondere priùs (detracto primùm diaphragmate per ſuſpenſorium ligamentum, & illo mediante Xiphoide degravatâ) depreſſerat.

XIV.

Reſpiratio difficilis à pectoris anguſtiâ; à pulmonum gravitate, à coaleſcentiâ eorum cum pleurâ per fibroſos nexus, (quæ in adultis dyſpnæam incurabilem parit) ab hepatis pondere diaphragma deorſum trahen-

trahente; ab aquâ citrinâ in abdomine, & thorace idem comprimente, ut ad motum reſpirationis non ſit liberum; (qualiter in Hydropicis fieri conſuevit) à pulmonum phthiſi, ubi adeſt; (ut in pthiſicis contingit) etiam ab inbecillitate facultatis motricis muſculorum reſpirationi dicatorum fieri poteſt.

XV.

Reliqua ſymptomata, vel frigidæ humidæque intemperiei, vel ſanguinis craſſitiei & inæquali diſtributioni, vel oſſium mollitiei, ſeroſæque materiæ copiæ diviſim, aut conjunctim ortum ſuum debent.

XVI.

PROGNOSTICA.

1. Quì à partu ſtatim, vel ante tentantur omnes moriuntur. Signum eſt enim potentis cauſæ morbificæ, quæ tam citò invadit; nec in tam teneris ſatis fortis eſt natura ad expugnandum.
2. Plures ex fæmineo ſexu laborant, ſed hæ citiùs & certiùs convaleſcunt.
3. Hydrocephali quibus ſuturæ cranij dehiſcunt, ferè moriuntur.
4. Qui jactationem corporis meliùs tolerant, faciliùs evadunt.
5. Qui pedibus incedunt faciliùs curantur; ut & grandiores ætate.
6. Ubi collum vix ſuſtinet caput raro ſupervivunt; ut & in magnâ difficultate ſpirandi. In ſuppurationibus pulmonum, & phthiſi nunquam.
7. Pulſus inæqualis & creber malus, præſertim debilis.

CURATIO.

XVII.

Tota curatio hiſce Indicationibus perficitur. Craſſi & lenti humores, qui obſtruunt, & obtundunt circuitum ſanguinis præparandi, & evacuandi; illuvies ſeroſa amovenda; circuitus ſanguinis, ſeu calor influens in externis augendus; Symptomata deinde externa appropriatis medicamentis tollenda. Commendantur hic Specifica. Antiſcorbutica, Antigallico-venerea interdum, Hepatica, Splenetica, Arthritica. Specifica habentur ob mirabiles quos in hoc morbo profligando effectus habent Oſmundæ regalis radix; Cornicum Hepata ſiccata in cliba-

no

no poſt panem extractum, & pulverizata; Jecora etiam ranarum probantur. Inter decantata huic affectui curando remedia eſt vacuatio ſanguinis non venæ ſectione, ſed vel hirudinibus capiti abraſo admotis, vel diſſectis aurium cartilagineis inter eminentias interſtitijs, à quo principio omnem curationem noſtrates Empiricæ fæminæ ſatis fæliciter auſpicantur. Quod & Hippocraticâ ſtabilitum authoritate videtur, (6. Epidem. S. 5. part. 22) qui, cum adſint κίδμαλα venas quæ in auribus poſteriùs ſunt ſcarificare juſſit. Κίδμαλα autem (interprete Galeno) vocantur fluxiones in crura & coxæ articulum. Præterea Scythæ quibus dicta κίματα familiaria erant has venas tundebant ut ſanarentur. His Hippocr. L. de aëre & aquâ tradit fuiſſe ἄρθρα, καὶ ὕγρα, καὶ ἄτονα, eorumque temperamentum fuiſſe impensè humidum probat. Trahunt itaque noſtrates curatrices mulierculæ primò ex utrâque aure ſanguinem ter ſecando quaterque aurem inter duas cartilagines, propinquiùs tamen inferiori, cultello obtuſo, ut meliùs ſanguis fluat (obſtructo interim auris foramine ne ſanguis intret) poſt diutinam frictionem, & balnea aquæ calidæ plenilunij tempore. Sanguinem excipiunt cum aquâ vitæ lanâ nigrâ, nec non deligant ad pectoris nodos. Secundò, ſpinam, & omnes artus ſemel indies inungunt unguento de ſale, chamæmeli, roriſmarini, taraxici, lavendulæ folijs ana. M. ij. Abſynthij, lauri ana. M. j. limacum nigrorum contuſorum lib. j. in Butyro Maiali coctis ad putrilaginem deinde expreſſis. Tertio, pulegium, radicem Oſmundæ regalis omnibus edulijs inſpergi curant pani, lacti, pulti, &c. Quarto, decoctum bis indies propinant ex radice prædictâ, veronicâ, millefolio, linguâ cervinâ, uvis paſſis, glycyrrhizâ, & ſemine aniſi. Aliæ ſolùm aures incidūt, & ſemel indies artus omnes aquâ vitæ calefactâ fovent ſpongiâ vel lanâ exceptâ per horæ dimidiū ad foci calorem huc illuc verſando. Conſueta Theſium brevitas me prohibet plura recitare empirica; quæ ſi fæliciter nō procedunt, tanquam in re deploratâ ad medicos confugitur. Sciendum autem hìc multos ſolo ætatis beneficio convaluiſſe, alios nec à naturâ nec ab arte ſanari potuiſſe, quos in prognoſticis monſtravi. Obſervatum eſt pleroſque qui naturæ auxilio convaluerunt in Diarrhæas primò incidiſſe, & poſtea firmiorem valetudinem adeptos; plerique qui ſine purgatione curati videbantur, vel recidivas paſſi ſunt incurabiles, vel peripneumonijs convulſionibuſve ſubitò correpti erant, aut Hydrope tandem expiraverunt. Purgantia

itaque

itaque ſint Syrupus roſarum, Syrupus de Cichoreo cum Rhabarbaro, Syrupus Auguſtanus, Syrupus Roſaceus cum Agarico, Infuſio Senæ, & Rhabarbari, pulvis Rhabarbari. Verùm tenella corpora ab initio non ſunt deſatiganda frequenti purgatione, cum materia lenta nondum ſequax eſt: ſed ſtatim à levi ablutione primarum viarum accedendum ad præparantia appropriata, & experta; inter quæ multùm commendatur ſequens. ℞ Roriſmarini M. ſs, hepaticæ, ſcabioſæ, ægrimoniæ, capilli Veneris ana M. j. Veronicæ (Anglicè *Speedwel*,) M. iij. radicis oſmundæ regalis ℥iiij, paſſularum Corinthiacarum M. j. ſeminis aniſi cochlearia iiij, coque in aquâ font. lib. vj. ad lib. iij. colaturæ adde ſacchari candi, q. ſ. ad dulcorandum, & Santali citrini craſſiuſculè pulverizati, & in nodulo ligati ℥ ij. bibat hauſtum manè, horâ quartâ pomeridianâ, veſperique: poſt ſeptem dies niſi aliàs ex ſe purgatio ſequatur, decocto priori adde Rhab. ℥ij. Syr. roſ. cum Agarico q. ſ. bibat per ſeptem dies continuos, deinde redeat ad priorem decoctionem. Quibus malum inveteraſcit ut à ſeroſâ colluvie eos liberes catharſim longam, ſed lenem decernas per 4 vel 6 vel 8 dies continuos, poſtea repetendo ſexto vel ſeptimo quoque cum polypodio, epithymo, mechoacâ, & carthamo. Deinde fontanellam unam, vel alteram præcipias; præcipuè verò cauterium ad nucham. Tertiò vivat æger in aëre calido, & ſicco naturâ partis anni, aut noſtrâ induſtriâ, ignibus luculentis, ſuffitibus aromatum. Utatur exiccantibus internis Chinâ, Sarſaparillâ, Santalo albo, ebore, (nonnunquam Guaiaco) radice Oſmundæ regalis, decoctis, infuſis, pulveribus in pane, pulmentis, cereviſiâ, juſculis prout res exigit. Externis cataplaſmatibus pro abdomine ex limacibus, ſale, &c. Emplaſtro de baccis lauri; ſtratis vel pulvinaribus ex furfure, folijs filicis, &c. ventris ſolius inſolatu, aut in arenis calentibus impoſitu, aut balneo ex urinâ pueri bilioſi; aut ſuffitu facto ex decocto herbarum calidiorum. Ventri etiam applicare poſſis ſacculos arenâ, ſale, alumine, ſulphure plenos, vel oleum lilij, anethi, vel pulverem ſeminis aniſi, baccarum lauri & ſimilium. Deinde calorem nativum ſuſcita, & circulationem ſanguinis in exterioribus promove, tum per prædictorum aliquot, tum per balneum naturale, ſi fieri poteſt; ſin minùs, per fotus ex aquâ vitæ, vino Hiſpanico, vel Moſcatello infuſis nervalibus herbis, mace, &c. In pauperibus Cereviſiâ forti, urinâ, lixivio poſt fotum inungendo unguento Martiato, oleo Exceſtrenſi, quibus adjice oleum nucis moſchatæ per expreſſionem, vel ſpiritum Salis, vel liqua-

men

quidem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
que [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] piratione [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] pretenſiis, [illegible]
ſpice [illegible] [illegible] [illegible] emplaſtro nerv[illegible] [illegible]
tur epiphym[illegible] [illegible] [illegible] quale eſt Agrippæ. A[illegible] [illegible]
dum Epipb[illegible] [illegible] [illegible] eum eſt ſequens. [illegible]
centis; a[illegible] [illegible] [illegible] lib. ſs, pinguedinis anſeris [illegible]
ſpermati[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] becabun-
gæ ana M[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] rubræ
roris marini a[illegible] [illegible] [illegible] ecantici & M[illegible] [illegible] lib. ſs. Herbæ
incidun[illegible] [illegible] [illegible] ad vini conſumptione[illegible] herbarum
pu[illegible] [illegible] R. unguenti dicti, cerevi[illegible] fortis ana [illegible]
m[illegible] [illegible] [illegible] diuque fricando articulos manu
ea[illegible] ad ignem [illegible] De præſcriptis de[illegible] quædam
in[illegible] entia licet, prout [illegible] curatu facilior eſt. [illegible] monere
[illegible] ad curationem [illegible] [illegible] multo maximum eſſe pa-
rentum in diſpoſitione [illegible] ſive Scorbuto, ſive morbo Gallico in-
[illegible] ſive cu[illegible] [illegible] laborabant. Nec nocebit unquam
Scorbutica remedi[illegible] [illegible] internis externis adhibitis, non nun-
quam neceſſe fue[illegible]

Hoc tantu[illegible] [illegible] editioni addere viſum [illegible]

[illegible]

[illegible] Morbum.

[illegible] [illegible] entibus Hepaticis,

[illegible] [illegible] icis, &c.

[illegible] [illegible] bus ab Obſtructione [illegible]

[illegible] [illegible] riaria.

[illegible] NIS.

MVSEVM BRITANNICVM